

Kleine monumenten (G)een monument

Arnold Fortuin

Iedereen in Enschede kon je, in het begin van de vorige eeuw, de weg wijzen naar koffiehuis. 'De Volksvriend'. Het logement aan de Diezestraat 14 was wijd en zijd bekend: een alcoholvrij gasthuis voor wie het in zijn leven niet voor de wind was gegaan. En dat waren er in die dagen heel wat. Tegen de volkswijk De Krim aangeleund hielp het de sloebers en zwervers, dronkaards en geboefte-zonder-huis van de straat. Er werd niet naar afkomst of bestemming gekeken al haalden de God en gebod vrezende burgers wel hun neus op voor de klanten. Met de komst van de Boulevard verdween ook het levenswerk van 'Koffiegraads' zoals de beheerder van de Volksvriend Gerard Brinkhuis genoemd werd. In zijn bakken van gastvrijheid was plek voor wie er zijn heil zocht. Een stevige bak koffie en een paar goede woorden werkten als nectar op de ziel. Van dat monument van medemenselijkheid is zelfs geen gedenksteentje te vinden. Wel van zijn stichter: de kapelaan van de arbeiders, Alphons Ariëns.

Er waren nogal wat logementen in het Enschede van de vorige eeuwwisseling. Maar Ariëns zag die niet als zijn voorbeeld. Hij wilde een volkskoffiehuis, geen kroeg voor dag en nacht. Zijn koffiehuis werd op 7 januari 1899 officieel geopend. Het zat toen' beschrijft prof. G. Brom in zijn biografie over Ariëns. 'propvol dronken lui, maar de stichter vond dat het zo juist prachtig ging, omdat de inrichting als een toevlucht voor daklozen bedoeld was in de beruchte wijk, waar op elke honderd mensen één kroeg stond. Zo gauw die sjouwers en losse werklui in de zomer geld verdienden begonnen ze weer te

Mrg. Alphons Ariëns naar een tekening van Josef Toorop.

drinken, gooiden de ruiten stuk en schreeuwen Ariëns, als hij op blauwe Maandag hun gevaarlijke buurt rondging, de ergste scheldwoorden na. Door geregelde vechtpartijen werd de Volksvriend dus een nieuw smartenkind van Ariëns. Toch zou het 't met zijn Godsvertrouwen en mensenliefde nooit opgeven'. Twee weken na de opening jubelde hij bij twee vrienden: 'Ons Volkskoffiehuis marcheert à merveille. Ik geloof dat nog geen gelukkiger zet hier is uitgehaald. De fabrikanten - donateurs- zijn erg in hun schik. De grootste schavuiten slobberen er koffie en kwast'.

De Volksvriend moest plaats maken voor de Boulevard. Er was in de Raad die daarover besliste nog wel een goed woord voor dit koffiehuis maar er was geen redding aan. Het werk van Gerard Brinkhuis was toen al lang overgenomen door zijn drie ongehuwde dochters die na de sloop van hun logement niet aan een nieuw avontuur begonnen.

